

BA (Part-I)

Annual 2017

Subject: Persian-I

Paper: (I)

Course Code: PER-301

Course Title: Prose

Time Allowed: 03:00 Hours

Maximum Marks: 100

Pass Marks: 33%

Note: Attempt all questions.

سوال 1: کسی ایک اقتباس کا با محاورہ اردو ترجمہ لکھئے:

20

(الف) داؤد ازین حمله آخرتجری زیادی و غیرش نقد و مقصود آن را فهمید - اما چنین انتظاری را اہم نداشت - مدتها بود کہ هیچ زنی با حرف زده بود - دید این زن خوش است - عرق سرد از پیش سر او ز سرشہ بود - براحت گفت: "نہ خانم شوکت ہستم اسم من داؤد است" - آن زن با ہنجدہ جواب داد: "من کہ شمارا نمی بشناسم چہا ہم دردی کند آہان داؤد داؤد تو؟" (لبس را گزید) میدیدم کہ صدا یگوشت آشتیابیہ - "منہم زہدہ ہستم مرا ی شناسید؟"

(پ) باید که همیشه جاسوسان رونده بر کتبیل باز رگنان و سیا حان و موسوفان و دور و فرشتان و دور و ایشان و از هر چندی شنوده خبری آورد تا هیچ گونه از احوال چیزی پوشیده نماند و اگر چیزی حادث شود و تا زهره در وقت خورشید تا اگر آن کرده آید چه بسیار وقت پوست که دالیان و قشطنگان و گمشگان و سایر اسیر عساکر و حفاظت داشته اند و بر پادشاه بگوید که اینک و چون جاسوس برسد و پادشاه را خبر داد و در وقت پادشاه بر نداشت و تا محقق برده و معافا بر سر ایشان فرستاده است و گرفته و حرم ایشان داخل کرده و از حال رعایا بپرسد و خبر داده اند و خبر و شورش پادشاهان تا آن داشته اند.

سوال 2: مندرجہ ذیل کی ایک اقتباس کا سلیس اردو ترجمہ کیجیے:

20

خواتم از چوگی مزاج قرین الایحتاج استفسار کنم و محارت های را که در راه ساخت و پرداخت بوم زبان بیادوم، به تشریح یعنی دوسر جبریس و گردن فرایتم و بان یا زکرمی و صدا ای زیستام بیرون نیامد - بار اول گویم گرفت، بار دوم نجالت کشیدم - و دفعه سوم اتفاقا یکی از احضار بان، بمصد آمد و من سخن را پاود اگر کشتم - پس از ادعای به قصه و از شرخی بی فراغوشم شد - از اظهار غلوس منصرف شستم و خود را تنها تصور کردم - چنان بنظر آمد که در کور تاریکی نشسته ام و جی را در دور و ششانی ناشایکم - هر چه میگویم که یک شدم و از توجیه اتفاقا رخور و پنهان کردم - یاد می بر از چه شب چو کچای که در بار یا خانه جا گرفت باشد به تمام شدم -

(ب) در سیر اکابر ملت مشاهده است که در ازمنه و ماضیه هفت رایی از خصال اربعه شمرده اند و در حدان فرموده اند: هفت عیار است از پاکدامنی و لفظ نغیف بر آگس اطلاق کردنی که چشم از دیدن آن عمر و گوش از شنیدن نصیبت و دوست از تصرف در مال دیگران و زبان از گفتار قافحش و نفس از ناشایست بازداشتی. شبنم کس را عریز داشتندی و آ و آنکه شاعر گفته:

برہمہ خلق سرفراز بود کہ چو سرد
پاک دامن بود و راستر و کوتہ دست

مصدق این محبت منصور علاج را چون برادر کرد، گفت: «درو کجی بر شاعری میگزشم، آواز زنی از با هم شنیدم. از بهر نظاره او بالا نگریستم. اکنون از دایره یگر بستن کفارت آن بالا نگریستن میدانم».

سوال 3: کسی ایک اقتباس کا با محاورہ اردو ترجمہ کیجیے:

20

(الف) فرزند عالی جاہ! انگلہا جاسوسان معلوم شد کہ شاہراہ از بہادر پور جاہ بخشد بنیاد خالی از خطر اعمہ نیست۔ قطاع الطریقان مال "ہیو پاریمان" و مسافرین تجارتی کی برآمد و ورودین بایتی نمی تواند آمد و رفت خود بہرہ را گاہ و قرب لشکر را دشوار بینائی حالی بودہ باشد و ای برحال طرق دور و دست۔ معلوم می شود کہ شیعیان اخبار مستجر بآن فرزند غیر سامند از آنجا کہ غفلت و بی پروائی خلاف طریق سیاست و جہان بینی است کاتان چہ بدیہ چند یہ تعین نماید و علمہ و قلعہ پیشین را مسموہ و سارستہ و فوجی مستقیمہ و مخرساتہ از کماستعمال مفسدان از بیخ و بن کردہ شاہراہ از جملہ محرمان پاک سازند۔ تکبہ علی تاک کی گوارا و تاجان کرد۔

(ب) بایه که بسیار گوید چه بسیار رفتن نشانه غفلت و دماغ و حواس عقل و موجب سقوط محاسن و قلت و دفع باشد و عاقل صمد یقیناً رضی الله عنهما سیر بایه که حضرت مصطفی (صلی الله علیه و آله) فرمودی، بجهت ای که در جمعی که استماعی شدی، ملکاتی که بزبان حقایق ترجمان اخضرش جاری شدی، اتواستی خرد و ابوذر جهمر گفت: چون کسی را زبانی که بی حاجت سخن بسیار میگوید، یقین دان که دیوانه است و تا آنچه خواهد گفت، در خاطر مقرر کند، به تلفظ نیاورد حکماء گفته اند: «سخن مکرر گوید مگر نکما احتیاجی بآن واضح شود دان بنگام بایه که از انحراف پرتنگ ناید» -

سوال 4: میر محمد جازی یا نظام الملک طوسی میں سے کسی ایک پر تفصیلی نوٹ لکھیے۔

20

وال 5: کسی ایک اقتباس کا قاری میں ترجمہ کریں:

20

20

(الف) مطب الدولہ محمد مجازی ۱۹۰۰ء میں بمقام تہران پیدا ہوئے۔ ان کے والد سید نصر اللہ ایک فاضل شخص تھے۔ عربی و فارسی و فرانسیسی زبانوں پر ان کو فانی عبور حاصل تھا۔ ان کا شمار حکومت کے با اثر اور ممتاز راہبوں میں ہوتا تھا۔ مجازی کی والدہ خاتون بھی ایک معزز خاندان سے تعلق رکھتی تھیں۔ سید نصر اللہ کے چچے تھے۔ چار بیٹے اور دو بیٹیاں، مجازی ان میں سب سے بڑے تھے۔ محمد مجازی نے ابتدائی تعلیم اپنے والد بزرگوار سے حاصل کی۔ بارہ سال کی عمر کو تومرسدہ ہدایت میں پڑے۔ اس کے بعد تہران کے کیتھولک سکول میں تعلیم کا سلسلہ جاری رکھا۔ ۱۸ سال کی عمر میں فارغ التحصیل ہوئے اور ۱۹۲۰ء میں پڑاؤک اور تار کے محکمہ میں ملازم ہو گئے۔

(ب) کتاب کا اسلوب بیان ادبیانہ اور فاضلانہ ہے۔ مصنف بے ٹکنا عربی کے الفاظ استعمال کیے جاتے ہیں۔ کہیں کہیں نامائوس اور مشکل الفاظ بھی آگئے ہیں۔ عربی عبارات کے آجانے سے کتاب کا علمی معیار بلند ہو گیا ہے۔ اس لیے ایک فاضل شخص ہی اس کے مطالب سے استفادہ کر سکتا ہے۔ صرف فلسفیانہ مباحث کے موقع پر محاورات و پیچیدہ اور دشوار ہو گئی ہے۔ لاج دوم و سوم یعنی تدبیر منزل اور سیاست مدن کی نثر مقابلاً آسان ہے۔ اگرچہ کہیں کہیں سجع و موازنہ کو استعمال کیا گیا ہے۔ لیکن شذوذ و ابیاد و مترادفات بہت کم ہیں۔ جملے بھی طویل نہیں۔ تاریخ جہاں کشا جو بی بی تاریخ و صاف کی طرح اس کی نثر متکلفانہ اور مصنوع نہیں۔ یقیناً نثر کے نمونے موجود ہیں۔

GOVERNMENT COLLEGE UNIVERSITY, FAISALABAD

BA (Part-II)

Subject: Persian-II

Annual 2017

Course Code: PER-401

Paper: (II)

Course Title: Poetry

Time Allowed: 03:00 Hours

Maximum Marks: 100

Pass Marks: 33%

Note: Attempt all questions.

(20)

سوال نمبر: 1: مندرجہ ذیل شعری اجزاء میں سے کسی ایک کا اردو ترجمہ و تشریح کریں۔

(الف) بسیار سز باید تا بخشید شود غای
گر پیر منا جانت در رعد خرابائی
صوفی نشود صائی تا در کلفد جایی
هر کس قلمی رختست بروی بر انجایی
هر کس عملی دارد من گوش بانجایی
فردا که خلائق را دیوان جزا باشد

(ب) یوسف گم گشت باز آید بکنعان غم خور
ای دل غم دیدہ حالت بہ شود دل بد ممکن
کلبہ احزان شود روزی گلستان غم خور
وین سر شوریدہ باز آید بہ سامان غم خور
گر بہار عمر باشد باز بر تخت چمن
چتر گل در سر کشی ای مرغ خوشخوان غم خور

(20)

سوال نمبر: 2: مندرجہ ذیل میں سے کسی ایک شعری جزو کا اردو ترجمہ و تشریح کریں۔

(الف) تحمل بدار ای سا رہان! تنہی ممکن با کاروان
او می رود دامن کشتان، من زہر سہمائی چشان
کو عشق آن سرو روان گوئی روانم می رود
دیگر پرس ازمین نشان کو دل نشانم می رود
بر گشت یار سر کشم بکذاشت عیش ناخوشم
چون بگری پر آتشم، کو زسر دغانم می رود

(ب) رسید مژدہ کہ ایام غم نخواہد ماند
من ارچہ در نظر یار خاکسار خدم
چنان نمائد چنہن نیز ہم نخواہد ماند
رقیب نیز چنہن محترم نخواہد ماند
چو پردہ دار بشمشیری زدہ ہمہ را
کسی مقیم حرم نخواہد ماند

(20)

سوال نمبر: 3: مندرجہ ذیل میں سے کسی ایک جزو کا اردو ترجمہ و تشریح کریں۔

(الف) مثل آئینہ مشو عو جمال دگران
آتش از خالہ مرغان حرم گیر و بموز
از دل و دیدہ فرو شوی خیال دگران
آشیانی کہ نہادی بہ نہال دگران
در جهان بال و پر خویش گنودن آموز
کہ پریدن بخوان با پردہ بال دگران

(ب) چه سبب سوی خراسان خدم نگذاارد
عیسیت بتان خراسان را چومن مرغی
عندلیم بہ گلستان خدم نگذاارد
مرغم آوڑ سوی بستان خدم نگذاارد
کج درخاخوان بود بہ بازار عراق
گر بہ بازار خراسان خدم نگذاارد

(20)

سوال نمبر: 4: کسی ایک شاعر کی زندگی اور اسلوب نگارش پر مفصل نوٹ لکھیے۔

(الف) سعدی شیرازی (ب) نظیری بیضاپوری (ج) علامہ محمد اقبال

(10)

سوال نمبر: 5: مندرجہ ذیل میں سے کسی ایک نظم کا مرکزی خیال تحریر کیجیے۔

(الف) ضعیف ہیوہ حکومتی است (ب) اشک بستم

(10)

سوال نمبر: 6: مندرجہ ذیل میں سے کسی دو کی شعری مثالوں سے وضاحت کیجیے۔

(الف) تلخ (ب) تغنیہ (ج) تعاد (د) استعارہ (ه) ایہام

Model Paper

GOVERNMENT COLLEGE UNIVERSITY, FAISALABAD

BA

Subject: Persian

Annual 2017

Paper: (Optional)

Course Code: PER-421

Course Title: Persian

Time Allowed: 03:00 Hours

Maximum Marks: 100

Pass Marks: 33%

Note: Attempt all questions.

- سوال ۱: کسی ایک اقتباس کا اردو میں ترجمہ کریں۔
(الف) فی الجملہ مقبول نظر سلطان آمد کہ جمال صوت و معنی داشت۔ و خردمندان گفته اند: ”تو نگرہی بہ هنر است نہ بہ مال، و بزرگی بہ عقل است نہ بہ سال۔“ ابنای جنس او بر منصب او حسد بردند و بہ خیانتی متهم کردند؛ و در کشتن او سعی بیفایده نمودند۔ دشمن چه کند چو مہریان باشد دوست۔
(ب) ہکی از ملوک خراسان، محسود سبکدین را بہ ثواب چنان دید کہ جملہ وجود او ریختہ بود و خاک شد، مگر ہشمان او کہ همچنان در چشم خانہ ہمی گردید و نظر ہمی کرد سایر حکما از تاویل این فرو ماندند مگر درویشی کہ بہ جای آورد و گفت: ”ہنوز نگران است کہ ملکش با دگران است۔“
- سوال ۲: درج ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک کا اردو میں ترجمہ کریں۔
(الف) پادشاہی را شنہدم کہ بہ کشتن اسیری اشارت کرد، بیچارہ در آن حالت نومیدی، ملک را دشنام دادن گرفت و سقط گفتن کہ گفته اند: ”ہر کہ دست از جان بشوید، ہر چہ در دل دارد بگوید۔“
(ب) و حکما گویند: ”چہار کس از چہار کس برنجد: حرامی از سلطان، دزد از پاسبان، فاسق از غماز و روسپی از محتسب، و آن را کہ حساب پاک است، از محاسبہ چہ پاک است؟۔“
- سوال ۳: درج ذیل اقتباسات میں سے کسی ایک کا اردو میں ترجمہ کریں۔
(الف) خیز کہ در باغ و راغ قافلہ گل رسید
باد بہاران وزید مرغ نوا آفرید
لالہ گریبان درید حسن، گل تازہ جید
عشق، غم نو خرید
خیز کہ در باغ و راغ قافلہ گل رسید
(ب) دلکش و زیباستی شاہد رعناستی
روکش جوراستی غیرت لیلاستی
دختر صحراستی
تیز ترک گام زن، منزل ما دور نیست
- سوال ۴: کسی ایک اقتباس کا اردو میں ترجمہ کریں۔
(الف) گرمی کارزارها خامی پختہ کارها
تاج و سریر و دارها خواری شہر یارها
بازی روزگارها، می نگریم و می رویم
(ب) ہستی ما، نظام ما مستی ما، خرام ما
گردش بی مقام ما زندگی دوام ما
دور فلک بہ کام ما، می نگریم و می رویم
- سوال ۵: درج ذیل سوالات میں سے کسی ایک سوال کا جواب لکھیے۔
(الف) شیخ سعدی کے حالات زندگی لکھیے۔ (ب) پیام مشرق پر نوٹ لکھیے۔